

جمهوری اسلامی ایران
وزارت آموزش و پرورش

سازمان آموزش و پرورش استثنایی

مناسب سازی کتاب عربی یازدهم گروه کار دانش

ویژه دانش آموزان با آسیب شنوایی

معاونت برنامه ریزی آموزشی و توانبخشی
کارشناسی برنامه ریزی درسی و
آموزشی گروه آسیب دیده شنوایی
سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱

سازمان آموزش و پرورش استثنایی
تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸

سازمان آموزش و پرورش استثنایی

معاونت برنامه‌ریزی آموزشی و توانبخشی
کارشناسی برنامه‌ریزی درسی و آموزشی گروه آسیب‌دیده شنوایی

با همکاری اداره آموزش و پرورش استثنایی

استان خراسان رضوی

تدوین: حسن محقق

با همکاری: قای حسن محقق، خانم حمیده ظریف فرد، خانم زیبا وکیلی

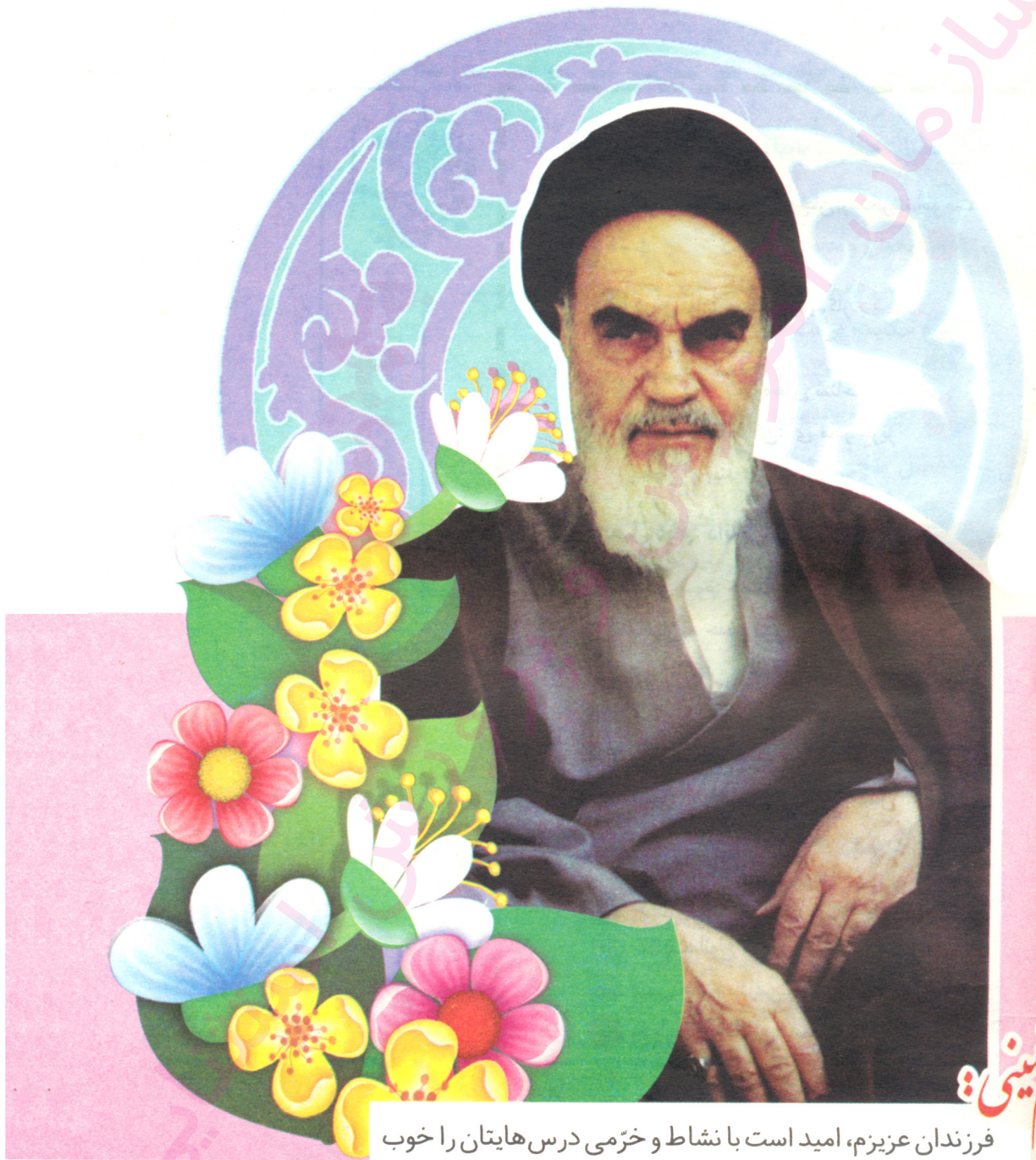
تایپ و ویراستاری: ملیحه نخودچیان

کارشناس گروه آسیب‌دیده شنوایی: خانم وکیلی

طراح گرافیک و صفحه‌آرایی:

موسسه فرهنگی و هنری طراحان ایماژ

سازمان

امام خمینی

فرزندان عزیزم، امید است با نشاط و خرمی درس هایتان را خوب
بخوانید و در همان حال به وظایف اسلامی که انسان‌ها را می‌سازد،
عمل کنید و اخلاق خود را نیکو کنید و اطاعت و خدمت پدران و
مادرانتان را غنیمت بشمارید.

مقدمه

سخنی با دبیران ارجمند

به نام خداوند جان آفرین حکیم سخن در زبان آفرین

به منظور تسهیل در فرایند یاد دهی _ یادگیری کار مناسب سازی جهت دانش آموزان آسیب دیده شنوایی انجام شده و بصورت متن محور تهیه و تدوین شده است.

لازم است جهت روشن شدن هدف از مناسب سازی به چند نکته مهم اشاره نمائیم :

الف : در تدریس درس عربی برای گروه آسیب دیده شنوایی شاهد این نکته هستیم که گاه برای تفهیم (ترجمه - معنا) یک جمله ساده وقت زیادی صرف میشود در حالیکه همین مطلب برای دانش آموز عادی و شنوا حتی یک دقیقه هم نیاز به صرف وقت نداشته است و جالب تر اینکه برای فهماندن یک واژه با توجه به درک ضعیف و تک بعدی (تک معنای) واژگان بیشتر از ۵ دقیقه وقت صرف میشود.

بنابراین برای رسیدن به اهداف آموزش کتاب درسی و با توجه به محدودیت های ساعات درسی مناسب سازی و تعدیل برخی مطالب فرعی و تکراری ضروری بود .

ب : اهداف و فرآیند تدریس مناسب سازی :

این مناسب سازی به همت تعدادی از دبیران عربی در مقاطع اول و دوم متوسطه و همراهی دبیران ناشنوا در جلسات متعدد طی چندین ماه ارزیابی ، تدوین و اجرا گردیده است . با توجه به شاخص های اعلام شده از سوی سازمان آموزش و پرورش استثنایی و مبانی علمی آموزشی در تدوین محتوا از جمله : توجه به ویژگیها ، توانمندی ها و تفاوت های دانش آموزان آسیب دیده شنوایی و اهداف طولی و عرضی درس عربی در مقاطع اول و دوم متوسطه و توجه به پیش نیازهای دروس و جایگزین نمودن واژگان ، عبارات و تمرینات آسان در تدوین محتوا و پیشنهاد روش ها و راهکارهای کاربردی جهت تدریس به شرح ذیل می باشد :

۱- مطالعه کامل مقدمه کتاب عربی به جهت ضرورت آشنایی با اهداف تعیین شده توسط مؤلفان و تغییر نظام آموزشی و کتب درسی و تغییر رویکرد در آموزش زبان عربی از قاعده محوری به متن محوری با هدف پرورش مهارت های زبان به منظور تقویت فهم متون دین و کمک به زبان ادبیات فارسی ، خواندن ، فهم و ترجمه متون ساده قرآنی و استفاده کاربردی تر عربی در زندگی روزمره توصیه می‌گردد.

۲- متون درس به گونه ای جمله بندی شده و زیر هر جمله فضای مناسب جهت ترجمه در نظر گرفته شده است. لذا دبیران محترم شایسته است ترجمه لغت به لغت را به دانش آموزان ناشنوا آموزش داده و سپس ترجمه روان (قرار دادن فعل در آخر جمله) را با کمک دانش آموز زیر متون عربی بنویسند.

۳- در بخش واژگان (پس از متن درس) با بررسی کامل تمام لغات و معانی آن ها موضوعاتی از قبیل معنی آسان و قابل فهم ، چند معنی بودن کلمه و جمع و مفرد بودن ، بررسی و معانی نزدیک برای درک دانش آموز ناشنوا (نه معنای بسیار دقیق و فنی آن) نوشته شد.

۴- در بخش « اَعْلَمُوا » (بدانید) قواعد و دستورهای مورد نیاز و پیش نیاز برای درک بهتر درس در مواردی اضافه یا تغییر یافت . قواعد ساختن فعل امر به صورت خیلی پراکنده بیان شده بود که در این کتاب طریقه ساختن فعل امر به دو روش متفاوت و قابل درک و فهم با مثال های مربوط به هر قاعده بیان شده است.

۵- در قسمت تمرین ها ، با توجه به هدف هر تمرین ، در ۳ حوزه واژگان ، قواعد و ترجمه در راستای تسهیل آموزش عربی و ساده سازی تمارین ، تغییراتی ایجاد گردیده و تمرینات تکراری از نظر موضوع در هم ادغام گردید.

۶- بحث «النَّشَاطُ اللَّغَوِيُّ» در پایان درس اول در قالب یک تمرین و بحث «الْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ» که در پایان درس دوم و چهارم با هدف ترغیب دانش آموز به تحقیق در باره ترجمه لغات عربی کنجانه شده تا دایره لغات دانش آموزان افزایش پیدا کند.

بنابر این از دبیران محترم عربی انتظار می‌رود برای تدریس این کتاب :

۱- کتاب های عربی پایه های هفتم تا دهم را تدریس یا به دقت مطالعه کرده باشند .

۲- دوره آموزشی توجیهی ضمن خدمت این کتاب را گذرانده باشد .

۳_ همیشه این نکته مد نظر دبیران محترم باشد که مخاطبین ما درصد بالایی از یادگیری که از طریق شنوایی هست را از دست داده اند و اگر می‌خواهیم در انتقال لغات و مفاهیم و آئین زندگی سالم به دانش آموز ناشنوا موفق باشیم پس باید با شیوه های ابتکاری بتوانیم در کمترین زمان و بدون پیچیدگی مطالب را به آنان منتقل کنیم.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الدَّرْسُ الْأَوَّلُ:

----- « (لَيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى (النَّجْم: ٣٩)) » -----

انسان چیزی ندارد، جز آنچه را با تلاش به دست آورده است.

الدَّرْسُ الْأَوَّلُ

التَّلْمِيذُ النَّجَارُ

وَبَعْدَ الظُّهْرِ نَجَّارٌ

أَنَا فِي الصُّبْحِ تَلْمِيذٌ

ترجمه

وَمِسْمَارٌ وَمِنْشَارٌ

فَلِي قَلَمٌ وَقِرْطَاسٌ

ترجمه

فَمَا فِي صَنْعَتِي عَارٌ

وَعِلْمِي إِنْ يَكُنْ شَرَفًا

ترجمه

وَاللِّصْنَاعِ مِقْدَارٌ

فَالْعُلَمَاءِ مَرْتَبَةٌ

ترجمه

المُعْجَم (واژه‌ها)

صُنَاع : صنعتگران قِرطاس : کاغذ مِقْدَار : ارزش ، اندازه	سَعَى : تلاش کرد عَار : عیب مِسْمَار : میخ	إِنْ يَكُنْ : اگر باشد فَلَى : پس دارم مَرْتَبَة : جایگاه ، مقام مُنْشَار : ارّه
--	--	---

----- « قواعد درس اول » -----

طریقه ساختن فعل امر از ثلاثی مُجَرَّد .

فعل امر از فعل مضارع ساخته می شود ، چنانچه فعل ثلاثی مجرد باشد طریقه ساختن فعل امر به این صورت است که :

۱ - حرف مضارع **تـ** را از اوّل فعل مضارع حذف و اعراب آخر را ساکن می کنیم . و در مثنی و جمع **ن** را حذف می کنیم بجز جمع مؤنث .

مانند : تَضْرِبُ ← ضَرْبُ

۲ - اگر بعد از حذف حرف **تـ** فاعل الفعل ساکن باشد ، چون حرکت و قرائت با ساکن سنگین است همزه (**أ**) به اوّل آن اضافه می کنیم .

مانند: **أضربُ**

۳ - چنانچه عین الفعل کسره **ـِ** یا فتحه **ـَ** باشد همزه را کسره **ـِ** می کنیم

مانند: تَضْرِبُ ← **أضربُ** تَفْتَحُ ← **أفتحُ**

۴ - چنانچه عین الفعل **ضمه** **ـُ** باشد، همزه را مضموم می کنیم.

مانند : تَقْتُلُ ← **أقتلُ**

طریقه ساختن فعل امر از ابواب ثلاثی مزید :

در ابواب (**اِفْتَعَالُ - اِنْفِعَالُ - اِسْتِفْعَالُ**) بدلیل اینکه پس از حذف حرف مضارع **تـ** جهت درست کردن فعل امر ، فاعل الفعل همانند ثلاثی مجرد ساکن **ـ** می‌باشد و حرکت به ساکن برای گوینده ثقیل و سنگین هست، همانند ثلاثی مجرد و با قواعد ثلاثی مجرد امر این ابواب ساخته می شود . مانند :

باب (مصدر)	فعل ماضی	فعل مضارع	فعل امر
اِفْتَعَالُ	اِسْتَعَلَ	تَسْتَعِلُ	اِسْتَعِلْ
اِنْفِعَالُ	اِنْقَلَبَ	تَنْقَلِبُ	اِنْقَلِبْ
اِسْتِفْعَالُ	اِسْتَخْرَجَ	تَسْتَخْرِجُ	اِسْتَخْرِجْ

التمرین (تمرین‌ها)

التمرین الأول:

ترجم الأفعال التالية (فعل های زیر را ترجمه کن)

مصدر	امر	مضارع مخاطب	ماضی (ترجمه)
إِعْتَذَارُ: پوزش خواستن	أَعْتَذِرْ ()	تَعْتَذِرُ ()	إِعْتَذَرَ ()
إِنْهَادٌ: ویران شدن	أِنْهَدِمْ ()	تَنْهَدِمُ ()	إِنْهَدَمَ ()
إِسْتِعْجَالٌ: عجله کردن	اسْتَعْجِلْ ()	تَسْتَعْجِلُ ()	اسْتَعْجَلَ ()

التمرین الثاني:

إِقْرَأِ الْأَفْعَالَ وَاجْعَلْ عِلَامَاتِهَا (افعال را بخوان و اعراب گذاری کن)

مصدر	امر	مضارع	ماضی
افتخار	افتخر	يفتخر	افتخر
اعتراف	اعترف	يعترف	اعترف
انصراف	انصرف	ينصرف	انصرف
انقراض	انقرض	ينقرض	انقرض
استخدام	استخدم	يستخدم	استخدم
استشهاد	استشهد	يستشهد	استشهد

التَّمْرِينُ الثَّلَاثُ:

تَرْجِمِ الْآيَاتِ وَ الْأَحْدِيثَ، ثُمَّ عَيِّنِ فِعْلَ الْأَمْرِ

(آیات و روایات را ترجمه و فعل امر را مشخص کن) .

۱ - وَأَنْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ . فعل امر ()

ترجمه

۱ -

۲ - وَعَظَّ اللَّهُ عِيسَى (ع) : إِعْقَلْ وَأَنْظُرْ فِي نَوَاحِي الْأَرْضِ .

فعل امر () ()

ترجمه

۲ -

۳ - فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ .

فعل امر () ()

ترجمه

۳ -

۴ - اسْتَنْزِلُوا الرِّزْقَ بِالصَّدَقَةِ . (الْإِمَامُ عَلِيٌّ (ع)) فعل امر ()

ترجمه

۴ -

۵ - إِرْحَمْ مَنْ فِي الْأَرْضِ ؛ يَرْحَمُكَ مَنْ فِي السَّمَاءِ . (رَسُولُ اللَّهِ ص))

فعل امر ()

ترجمه :

۵ -

الْتَمَرِينُ الرَّابِعُ:

عَيْنِ الْمَطْلُوبِ مِنْكَ فِي كُلِّ مَجْمُوعَةٍ (در هر مورد چیزی که خواسته شده را مشخص کن)

۱- جَمْعُ التَّكْسِيرِ (جمع مکسر)

الْصَّحِيفَةُ □ الْمُنْشَارُ □ الصَّبَاحُ □ الصُّنَاعُ □

۲- صَاحِبُ حِرْفَةٍ مِنَ الْحِرَفِ (صاحب شغلی از شغل‌ها)

النَّجَّارُ □ الصَّدَاغُ □ الذَّكْرِيَّاتُ □ البَسِيطُ □

۳- إِسْمٌ مُفْرَدٌ (اسم مفرد)

القُصُورُ □ المُلُوكُ □ الدُّخُولُ □ العُلُومُ □

۴- طَائِرُ اللَّيْلِ (پرنده شب)

الْبُومُ □ السَّائِحُ □ الكَهْفُ □ السَّائِقُ □

التَّمْرِينُ الْخَامِسُ:

ضَعْ تَحْتَ كُلِّ صُورَةٍ اسْمَ صَاحِبِ الْمِهْنَةِ مُسْتَعِينًا بِالْكَلِمَاتِ الَّتِي بَيْنَ الْقَوْسَيْنِ.

(زير هر تصوير با کمک کلمات داده شده اسم صاحب شغل را بنویس)

(السَّبَّاکُ / الطَّبَّاخَةُ / النَّجَّارُ / الْحَدَّادُ / الْخَبَّازَةُ / الْخَلَّاقُ / الْمُحَاسِبَةُ / الرَّسَّامَةُ / الْكُورَاءُ /
الْكَهْرِبَاتِي / الْبُرَّازُ / الطَّبَّاعَةُ / الْمُصَلِّحُ / الصَّيْدَلَانِيَّةُ / خَرَّاطُ الْحَدِيدِ / الْحَوَانِي / الْمُصَوِّرَةُ /
المُوسِيقَارُ / خَيَّاطَةُ الْفُسَاتِينِ / الْمُضَيِّفَةُ / الطَّبِيبَةُ)

القَوِيُّ

الذَّكِيَّةُ

المَاهِرَةُ

الصَّادِقَةُ

المُحَبَّبَةُ

النَّظِيفُ

النَّشِيطَةُ

القَادِرُ

المَسْئُولُ

المَعْرُوفُ

الشَّابُّ

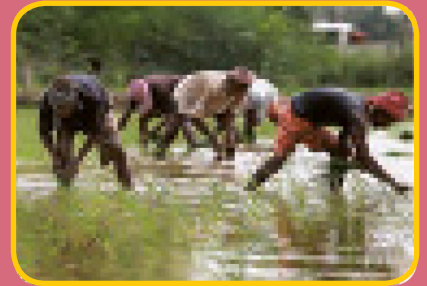
الفَهِيْمَةُ

المُنْصِفُ

المُجَرَّبَةُ

الدَّرْسُ الثَّانِي:

هُوَ أَنْشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا (هود : ٦١)

او شما را از زمین پدید آورد و از شما خواستار آبادانی اش شد

الدَّرْسُ الثَّانِي:

النَّقْشُ عَلَى النُّحَاسِ

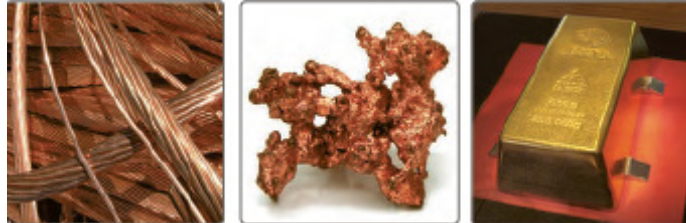
ترجمه

النُّحَاسُ عُنْصُرٌ يَدْخُلُ فِي تَرْكِيْبِ الْكَثِيْرِ مِنَ السَّبَائِكِ كَالذَّهَبِ لِإِعْطَاءِ الصَّلَابَةِ إِلَيْهِ .

ترجمه :

النُّحَاسُ مُوصَّلٌ لِلْكَهْرَبَاءِ .

ترجمه

النُّحَاسُ مُوصَّلٌ لِلْكَهْرَبَاءِ .

ترجمه

فَيُسْتَخْدَمُ الصَّانِعُ فِي صِنَاعَةِ الْأَسْلَاقِ وَ الْكَابِلَاتِ الْكَهْرَبَائِيَّةِ وَ الْأَجْهَزَةِ الْإِلِكْتْرُونِيَّةِ .

ترجمه

وَ فِي مَوَادِّ الْبِنَاءِ بِسَبَبِ مُقَاوَمَتِهِ لِلتَّكَلُّفِ، وَ فِي صِنَاعَةِ النُّقُودِ الْمَعْدَنِيَّةِ وَ الْمَجُوهَرَاتِ .

ترجمه

الْتَّقَشُّ عَلَى النُّحَاسِ مِنَ الصِّنَاعَاتِ الْيَدَوِيَّةِ الَّتِي يُحِبُّهَا السُّيَّاحُ الْأَجَانِبُ وَ الْإِيرَانِيِّونَ .

ترجمه

يُرْسَمُ الْفَنَانُ رَسْمًا عَلَى قِطْعَةٍ مِنَ النُّحَاسِ بِوِاسِطَةِ قَلَمِ الرَّصَاصِ .

ترجمه

ثُمَّ يَنْقُرُ عَلَى النُّحَاسِ بِالْمِطْرَقَةِ وَ يَحْفَرُهُ .

ترجمه

وَ بَعْدَ هَذِهِ الْمَرْحَلَةِ يُلَمِّعُهُ بِالْفُرْشَاةِ .

ترجمه

ثُمَّ تَأْتِي مَرْحَلَةُ الطَّلَاءِ بِالذَّهَبِ أَوْ الْفِضَّةِ أَوْ الْبُرُونزِ .

ترجمه

يُنْتِجُ الْفَنَّاوْنَ لُوْحَاتٍ نُحَاسِيَّةً مَكْتُوبَةً بِالْآيَاتِ وَ الْأَحَادِيثِ وَ أَشْكَالٍ جَمِيْلَةٍ .

ترجمه

النَّقْشُ عَلَى النُّحَاسِ أَقْسَامٌ :

ترجمه

مِنْهَا النَّقْشُ عَلَى الْأَوَانِي ، وَ النَّقْشُ عَلَى وَرَقَةِ نُحَاسِيَّةٍ

ترجمه

يَبِيْعُ الْفَنَّاوْنَ مُنْتَجَاتِهِمُ النُّحَاسِيَّةَ بِشَكْلِ الْأَلْوَا حِ فِي الْمَعْرِضِ وَ فِي سَوَاقِ الصَّنَاعَاتِ الْيَدَوِيَّةِ

ترجمه

المُعْجَم (واژه‌ها)

أَجْهَزَةٌ : دستگاه‌ها	أَوَانِيٌّ : ظرف‌ها	صَلَابَةٌ : محکمی
إِسْتَعْمَرَ : آبادانی خواست	تَأْكُلُ : خوردگی ، پوسیدگی	طِلَاءٌ بِالذَّهَبِ : روکش طلا زدن
أَسْلَاكٌ : سیم‌ها	سَبَائِكٌ : شمش‌ها	فَنَانٌ : هنرمند
أَنْشَأَ : ساخت	سَيَّاحٌ : گردشگران	قَلَمُ الرَّصَاصِ : مداد
لَوْحَةٌ : تابلو	مُنْتَجَاتٌ : تولیدات	يُلَمِّعُ : درخشان می‌کند
مُجَوِّهَاتٌ : جواهرات	مُوصِّلٌ : رسانا	يُنْتِجُ : تولید می‌کند
مِطْرَقَةٌ : چکش	نَحَّاسٌ : مس	يَنْقُرُ : نوک می‌زند(نقش می‌کند)
مَعْرِضٌ : نمایشگاه	نُقُودٌ مَعْدِنِيَّةٌ : سکه	

--- « قواعد درس دوم » ---

طریقه ساختن فعل امر (۲) :

در ابواب ثلاثی مزید (**أَفْعَالٌ - تَفْعِيلٌ - مُفَاعَلَةٌ - تَفَعُّلٌ - تَفَاعُلٌ**)

چون بعد از حذف حرف مضارع **تـ** جهت ساختن فعل امر ، فاء الفعل ساکن **_____** نیست و حرکت و اعراب فتحه **_____** دارند ، نیازی به اضافه کردن همزه

(أ) نیست و با همان حرکت ادامه می‌دهیم .

تذکر : در صیغه های مفرد مخاطب و متکلم وحده و مع الغیر اعراب آخر را ساکن **ن** می‌کنیم و در صیغه های مثنی و جمع (بجز جمع مؤنث) حرف **ن** را از آخر فعل حذف می‌کنیم . مانند :

باب	ماضی	مضارع مخاطب	امر
أَفْعَالٌ	أَخْرَجَ	تُخْرِجُ (تَأْخِرُجُ)	أَخْرِجْ
تَفْعِيلٌ	فَرَّحَ	تُفَرِّحُ	فَرِّحْ
مُفَاعَلَةٌ	جَالَسَ	تُجَالِسُ	جَالِسْ
تَفْعُلٌ	تَشَابَهَ	تَتَشَابَهُ	تَشَابِهْ
تَفَاعُلٌ	تَعَمَّدَ	تَتَعَمَّدُ	تَعَمَّدْ

تذکر : اصطلاحی در زبان عربی بنام اعلال داریم . مضارع باب افعال در اصل تَأْفَعِلُ بوده و با قانون اعلال همزه حذف شده .

وقتی برای ساختن فعل امر حرف مضارع **ن** را حذف کنیم ، همزه حذف شده با حرکت فتحه ی خودش مجدداً بر می‌گردد و فعل امر بر وزن أَفْعَلِ می‌باشد .
مانند :

أَخْرَجَ ← تَأْخِرُجُ ← أَخْرِجْ

الْتَّمَارِين (تمرین‌ها)

الْتَّمَرِينُ الْأَوَّلُ:

تَرْجِمِ الْأَفْعَالَ التَّالِيَةَ (فعل‌های زیر را ترجمه کن)

مصدر	امر	مضارع (مخاطب)	ماضی
إِنْزَالٌ : پایین آوردن	(أَنْزِلْ)	(تُنْزِلُ)	أَنْزَلَ
تَحْرِيكٌ : حرکت دادن	(حَرِّكْ)	(تُحَرِّكُ)	حَرَّكَ
مُحَاوَلَةٌ : تلاش کردن	(حَاوِلْ)	(تُحَاوِلُ)	حَاوَلَ
تَقَرُّبٌ : نزدیک شدن	(تَقَرَّبْ)	(تَتَقَرَّبُ)	تَقَرَّبَ
تَنَاوُلٌ : خوردن	(تَنَاوَلْ)	(تَتَنَاوَلُ)	تَنَاوَلَ

الْتَّمَرِينُ الثَّانِي:

أَقْرَأِ الْعِبَارَاتِ وَ عَيِّنِ فِعْلَ الْأَمْرِ . (عبارات زیر را بخوان سپس فعل امر و نوع آن را مشخص کن)

- ۱- أَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ . فعل امر (نوع باب) ()
- ۲- وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ . فعل امر (نوع باب) ()
- ۳- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ . فعل امر (نوع باب) ()
- ۴- أَخْلِصُوا أَعْمَالَكُمْ لِلَّهِ . فعل امر (نوع باب) ()

التَّمْرِينُ الثَّلَاثُ:

اقْرَأِ الْأَفْعَالَ وَاجْعَلْ عَلَامَاتَهَا (افعال را بخوان و اعراب گذاری کن)

ماضی	مضارع	امر	مصدر
أَجَلَسَ	تجلس	اجلس	اجلاس
اثبت	تثبت	اثبت	اثبات
قسم	تقسم	قسم	تقسیم
لون	تلون	لون	تلوین
سافر	تسافر	سافر	مسافرة
حافظ	تحافظ	حافظ	محافظة
تعمد	تتعمد	تعمد	تعمد
تصور	تتصور	تصور	تصور
تعادل	تتعادل	تعادل	تعادل
تبادل	تبادل	تبادل	تبادل

التَّمْرِينُ الرَّابِعُ :

در افعال زیر مانند نمونه حروف اصلی را مشخص کنید .

ماضی	مضارع (مخاطب)	امر	مصدر
أَنْزَلَ	تُنْزِلُ	أَنْزِلْ	حروف اصلی (ن-ز-ل)
حَرَّمَ	تُحَرِّمُ	حَرِّمْ	حروف اصلی ()
اِكْتَسَبَ	تَكْتَسِبُ	اِكْتَسِبْ	حروف اصلی ()
اِنْقَلَبَ	تَنْقَلِبُ	اِنْقَلِبْ	حروف اصلی ()
اِسْتَخْرَجَ	تَسْتَخْرِجُ	اِسْتَخْرِجْ	حروف اصلی ()
تَعَمَّدَ	تَتَعَمَّدُ	تَعَمَّدْ	حروف اصلی ()
هَاجَرَ	تُهَاجِرُ	هَاجِرْ	حروف اصلی ()
تَقَارَبَ	تَتَقَارَبُ	تَقَارَبْ	حروف اصلی ()

الْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ (تحقیق علمی)

إِبْحَثْ عَنْ نَصِّ قَصِيرٍ حَوْلَ إِحْدَى الصَّنَاعَاتِ الْيَدَوِيَّةِ بِاللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ، ثُمَّ تَرَجِّمُهُ إِلَى الْفَارِسِيَّةِ، مُسْتَعِينًا بِمُعْجَمٍ عَرَبِيٍّ - فَارِسِيٍّ

متن کوتاهی درباره یکی از صنایع دستی به زبان عربی تحقیق کن. سپس به زبان فارسی با کمک لغتنامه عربی - فارسی، ترجمه کن

الدَّرْسُ الثَّلَاثُ:

كُلُّ ذِي صِنَاعَةٍ مُضْطَرٌّ إِلَى ثَلَاثِ خِصَالٍ يَجْتَلِبُ بِهَا الْمَكْسَبَ وَ هُوَ : أَنْ يَكُونَ حَازِقًا بِعَمَلِهِ ، مُؤَدِّيًّا لِلْأَمَانَةِ فِيهِ ، مُسْتَمِيلًا لِمَنْ اسْتَعْمَلَهُ . (الإمامُ الصَّادِقُ (ع))

هر صنعتگری ناگزیر به داشتن سه ویژگی است تا با آنها سود فراهم آورد:
اینکه در کارش چیره دست و در آن امانت دار باشد و کسی را که او را به
کار گماشته خشنود سازد.

الدَّرْسُ الثَّلَاثُ

الْفُنُونُ وَ الْحِرَفُ الْيَدَوِيَّةُ

ترجمه

إِنَّ تَعَلُّمَ الْفُنُونِ الْيَدَوِيَّةِ يُسَاعِدُ الْإِنْسَانَ عَلَى تَقْوِيَةِ الْإِنْتِبَاهِ وَ الصَّبْرِ وَ يَجْعَلُ الْإِنْسَانَ ذَكِيًّا

ترجمه

لِكَثِيرٍ مِنَ الْحِرَفِ الْيَدَوِيَّةِ إِمْكَانُ الْبَيْعِ ؛ مِنْهَا :

ترجمه

« التَّطْرِيْزُ » وَ « صُنْعُ الْأَزْهَارِ » وَ « صُنْعُ الدُّمَى مِنَ الْقُمَاشِ » وَ

ترجمه

«نَحْتُ الْخَشَبَ» وَ «الْمُنْمَنَمَةَ» وَ «الْفَخَّارَ» وَ «صِنَاعَةَ الْخَرَزِ الزُّجَاجِيِّ».

ترجمه

في بداية الأمر يُمكن عَرَضُ الْمُنْتَجَاتِ عَلَى الْأَصْدِقَاءِ وَ الْأَقْرَبَاءِ .

ترجمه

وَ مَعْرِفَةُ آرَائِهِمْ ، وَ بَيْعُ الْمُنْتَجَاتِ لَهُمْ .

ترجمه

ثُمَّ يُمَكِّنُ إِِنْشَاءَ صَفْحَةٍ عَلَى مَوَاقِعِ التَّوَاصُلِ الْإِجْتِمَاعِيِّ ؛ وَ عَرْضُ مُنْتَجَاتِكَ .

ترجمه

وَ إِلَيْكَ الْآنَ بَعْضُ النَّصَائِحِ لِتَسْوِيقِ الْمُنْتَجَاتِ بِشَكْلِ أَفْضَلٍ وَ ضِمَانِ الْوُصُولِ لِلزَّبَائِنِ .

ترجمه

١- عَرْضُ صُورِ الْمُنْتَجَاتِ .

ترجمه

١ -

۲- مُشَاهَدَةُ الْمُنَافِسِينَ وَ مَعْرِفَةُ طُرُقِهِمْ فِي التَّسْوِيقِ وَ الْبَيْعِ .

ترجمه

- ۲ -

۳- التَّعَرُّفُ عَلَى آرَاءِ الزَّبَّانِينَ .

ترجمه

- ۳ -

۴- الْمُشَارَكَةُ فِي الْمَعَارِضِ الْمَحَلِّيَّةِ

ترجمه

- ۴ -

۵- إِنْشَاءُ عِلَامَةِ تِجَارِيَّةٍ خَاصَّةٍ لَكَ

ترجمه

- ۵ -

المُعْجَم (واژه‌ها)

مَكْسَبٌ: سود	ذِي صِنَاعَةٍ: صنعتگر	اسْتَعْمَلَ: به کار گرفت
مُنَافِسِينَ: رقیبان	زَبَائِنُ: خریداران	تَسْوِيقٌ: بازاریابی
مُنَمَّاةٌ: مینیاتور	ضَمَانٌ: تضمین	تَطْرِيزٌ: گلدوزی
مَوَاقِعُ: سایت‌ها	عَرْضٌ: نمایش	تَعَرَّفُ عَلَيَّ: شناختن
مُؤَدَّى: به جا آورنده	فَخَّارٌ: سفال	تَوَاصُلٌ: ارتباط
نَحْتُ الخَشَبِ: منبت کاری	فُنُونٌ: هنرها	حَاذِقٌ: ماهر
وَأَلَيْكَ الآنَ: واینک به شما تقدیم می‌شود	مُسْتَمِيلٌ: به دست آورنده دل	خَرَزٌ: مهره
وُصُولٌ: رسیدن	مُضْطَرٌّ: ناگزیر	دُمِي: عروسک
		يَجْتَلِبُ: فراهم می‌کند

«قواعد درس سوم»---

فعل مجهول: فعلی که فاعل آن مشخص و معلوم نباشد فعل مجهول گویند .
در زبان فارسی برای مجهول کردن فعل از مشتقات مصدر «شدن» استفاده می‌شود .

مانند : دید (معلوم) ----- دیده شد (مجهول) دیده می‌شود (مجهول)

طریقه مجهول کردن فعل ماضی :

الف- اگر فعل ثلاثی مجرد باشد فاعل الفعل را مضموم ءُ کرده و عین الفعل را مکسور _____ می‌کنیم .

مانند : ۱- غَسَلَ ← غُسِلَ

۲- عَلِمَ ← عَلِمَ

ب- در مجهول کردن فعل مضارع از ثلاثی مجرد و ثلاثی مزید باید :

۱- حرف مضارعه (**ی - ت - ا - ن**) را مضموم کرده

۲- بجز اعراب آخر فعل مضارع تمام حروف متحرک فعل را مفتوح _____ نماییم .

مانند : **يَفْتَحُ معلوم** ----- **يُفْتَحُ** (مجهول از ثلاثی مجرد)

يُسْتَخْرَجُ معلوم ----- **يُسْتَخْرَجُ** (مجهول از ثلاثی مزید)

.....

التَّمَارِينُ (تمرین‌ها)

التَّمَرِينُ الْأَوَّلُ:

تَرْجِمِ الْآيَاتِ ثُمَّ عَيِّنِ الْأَفْعَالَ الْمَجْهُولَةَ . (آيات زیر را ترجمه کن سپس فعل های مجهول را انتخاب کن)

۱- إِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَ أَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ (الأعراف : ۲۰۴)

ترجمه

۱ -

فعل مجهول (.....)

۲- فَأُولَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَ لَا يُظْلَمُونَ شَيْئاً (مريم : ۶۰)

ترجمه

فعل مجهول (.....)

۳- خُلِقَ الْإِنْسَانُ ضَعِيفاً .

ترجمه

۳ -

فعل مجهول (.....)

۴- أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ (الْغَاشِيَةُ : ۱۷)

ترجمه

۴ - - -

فعل مجهول (.....)

التَّمْرِينُ الثَّانِي:

أَكْتُبْ مَعْنَى الْأَفْعَالِ التَّالِيَةِ. (معنای فعل های زیر را بنویس)

مضارع مجهول	مضارع معلوم	ماضی مجهول	ماضی معلوم
يُعْرَفُ	يَعْرِفُ : می شناسد	عُرِفَ :	عَرَفَ : شناخت
يُفْتَحُ :	يَفْتَحُ : می گشاید	فُتِحَ :	فَتَحَ : گشود
يُرْفَعُ :	يَرْفَعُ : بالا می برد	رُفِعَ :	رَفَعَ : بالا برد
يُسْتَرُّ :	يَسْتُرُّ : می پوشاند	سُتِرَ :	سَتَرَ : پوشاند
يُدْفَعُ :	يُدْفَعُ : می پردازد	دُفِعَ :	دَفَعَ : پرداخت
يُشْرَبُ :	يَشْرَبُ : می نوشد	شُرِبَ :	شَرِبَ : نوشید

الْتَّمَرِينُ الثَّلَاثُ

عَيِّنِ جَوَابَ الصَّحِيحِ . (جواب درست را انتخاب کن)

- ۱- الْفِعْلُ الْمَجْهُولُ : يُصَلِّحُ □ يُنْتِجُ □ يُكْتَبُ □ يَسْمَعُ □
- ۲- الْفِعْلُ الْمَجْهُولُ : يَفْتَحُ □ شَرَّفُ □ يُضْرَبُ □ يُصَلِّحُ □
- ۳- الْأَمْرُ مِنْ تُعَلِّمُونَ: عَلِّمُوا □ أَعْلِمُوا □ إِعْلَمُوا □ تَعَلَّمُوا □
- ۴- الْفِعْلُ الْمَعْلُومُ : قَتَلَ □ جَعَلَ □ نُصِرَ □ كُتِبَ □

الْعَمَلُ الْيَدَوِيُّ

ترجمه

.....

الأورِيغامي فنُّ طَيِّ الورَقِ . الِهْدَفُ مِنْهُ تَحْوِيلُ وَرَقَةٍ إِلَى شَكْلِ جَمِيلٍ .

ترجمه :

.....

هَذَا الْفَنُّ يُسَاعِدُكَ عَلَى التَّرْكِيزِ . يَكُونُ الْوَرَقُ مُلَوَّنًا مِنْ جَانِبٍ وَأَبْيَضَ مِنْ الْجَانِبِ الْآخَرِ .

ترجمه

.....

وَتُوجَدُ اوراقٌ مُلَوَّنَةٌ . وَيُمْكِنُ لَنَا اِسْتِخْدَامُ اَيِّ وَرَقٍ لِلطِّيِّ .

ترجمه

اِصْنَعْ شَكْلًا مِنْ الْاُورِغَامِي وَاعْلَمْ زُمَلَايْكَ طَرِيقَةَ صُنْعِهِ .

ترجمه

الدَّرْسُ الرَّابِعُ :

إِنَّ اللَّهَ فَالِقُ الْحَبِّ وَالنَّوَى يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَمُخْرِجُ الْمَيِّتِ مِنَ الْحَيِّ
(الأنعام : ٩٥)

بی گمان خدا شکافنده دانه و هسته است. زنده را از مُرده بیرون می آورد و بیرون آورنده مُرده از زنده است.

الدَّرْسُ الرَّابِعُ

تَفَكَّرُوا فِي خَلْقِ اللَّهِ (رَسُولُ اللَّهِ (ص))

ترجمه

مخلوقات الله تُثَبِّتُ قُدْرَةَ اللَّهِ . مِنْهَا عَجَائِبُ الْأَشْجَارِ :

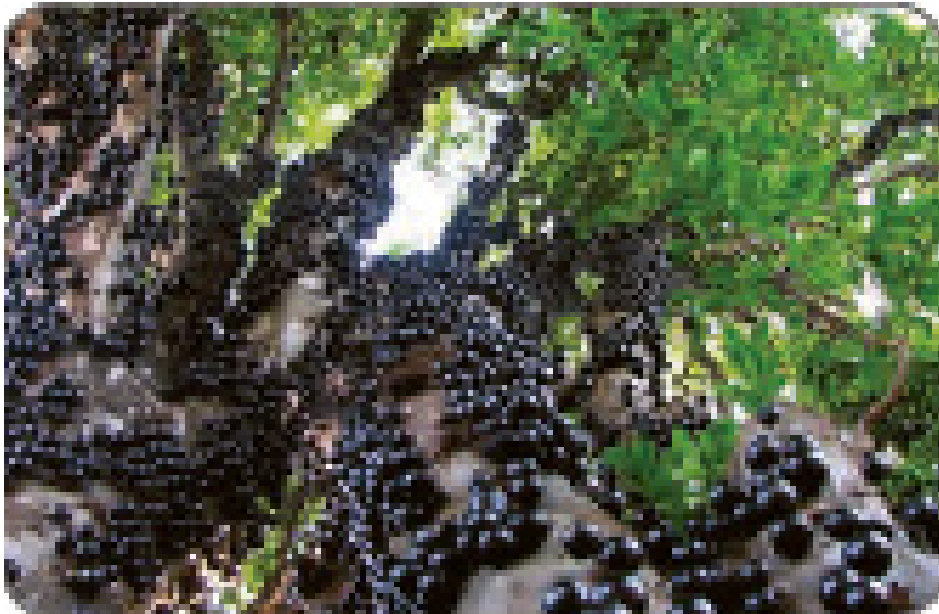
ترجمه

الْعِنْبُ الْبِرَازِيلِيُّ :

ترجمه..... :

أَثْمَارُهُ عَلَى جِدْعِهِ ، وَ يُعْطِي أَثْمَاراً طَوَّلَ السَّنَةِ .

ترجمه

شَجَرَةُ السَّكْوِيَا :

ترجمه :

يَبْلُغُ ارْتِفَاعُ بَعْضِهَا أَكْثَرَ مِنْ مِئَةِ مِثْرٍ وَ يَبْلُغُ قَطْرُهَا تِسْعَةَ أَمْتَارٍ .

ترجمه

.....

وَيَزِيدُ عُمرُهَا عَلَى ثَلَاثَةِ آلَافٍ وَ خَمْسِمِئَةِ سَنَةٍ تَقْرِيبًا .

ترجمه

.....

أَشْجَرَةُ الْخَانِقَةِ :

ترجمه : :

شَجَرَةٌ فِي الْغَابَاتِ الْأُسْتَوَائِيَّةِ ، تَبْدَأُ حَيَاتَهَا بِالِاتِّفَافِ حَوْلَ جَذَعِ شَجَرَةٍ .

ترجمه

وَ أَغْصَانِهَا ، ثُمَّ تَخْنُقُهَا تَدْرِيجِيًّا .

ترجمه

شَجَرَةُ الْخُبْزِ :

ترجمه :

شَجَرَةُ فِي جُزْرِ الْمُحِيطِ الْهَادِي ، لَهَا أَثْمَارٌ كَالْخُبْزِ .

ترجمه

..... ،

يَأْكُلُ النَّاسُ لُبَّ أَثْمَارِهَا .

ترجمه

.....

شَجَرَةُ النَّفِطِ :

ترجمه :

شَجَرَةُ فِي بُذُورِهَا زَيْتٌ ، وَ يُمَكِّنُ إِنتَاجُ النَّفِطِ مِنْهَا .

ترجمه

..... ،

شَجَرَةُ الْبُلُوطِ :

ترجمه :

رُبَّمَا تَبْلُغُ مِنَ الْعُمُرِ أَلْفِي سَنَةٍ .

ترجمه

.....

يَسْتُرُ السَّنَجَابُ بَعْضَ جَوَازِ الْبَلُوطِ تَحْتَ التُّرَابِ .

ترجمه

وَ رُبَّمَا يَنْسِي مَكَانَهَا .

ترجمه

وَ فِي السَّنَةِ الْقَادِمَةِ تَصِيرُ الْجَوْزَةُ شَجَرَةً .

ترجمه

إِزْرَعُوا وَ اغْرِسُوا وَ اللَّهُ مَا عَمِلَ النَّاسُ عَمَلًا أَحَلَّ وَ لَا أُطِيبَ مِنْهُ .
قال الإمام الصادق (ع)

کشاورزی کنید و نهال بکارید به خدا ، مردم کاری حلالتر و خوب تر
از آن انجام نداده اند .

الْمُعْجَم (واژه‌ها)

أَحَلَّ : حلال تر	جَذَع : تنه درخت	فَالِقُ : شکافنده
اِسْتِيعَالَ : سوختن	جُزُر : جزیره‌ها	لُبَّ : مغز
أَطِيبُ : بهتر	جَوْزَة : دانه گردو و بلوط	الْمُحِيطُ : اقیانوس
أَعْصَانُ : شاخه‌ها	خَنَقَ : خفه کرد	الْهَادِي : آرام
الْتِفَافُ : درهم پیچیدن	خَانِقُ : خفه کننده	نَوَى : هسته

قواعد درس چهارم

اسم فاعل : انجام دهنده کاری یا داشتن حالتی را اسم فاعل می گویند .

اسم مفعول : به معنای « انجام شده » است .

وزن اسم فاعل و اسم مفعول :

۱- اگر فعل، **ثلاثی مجرد** باشد مانند خَلَقَ اسم فاعل آن بر وزن فاعِلٌ و اسم مفعول بر وزن مَفْعُولٌ می آید .

مانند :

ماضی	اسم فاعل	اسم مفعول
خَلَقَ (آفرید)	خَالِقُ (آفریدگار)	مَخْلُوقُ (آفریده شده)
عَبَدَ (پرستش کرد)	عَابِدٌ (پرستنده)	مَعْبُودٌ (پرستیده شده)
شَهِدَ (دید)	شَاهِدٌ (بیننده)	مَشْهُودٌ (دیده شده)

۲- اگر فعل **ثلاثی مزید** باشد اسم فاعل و اسم مفعول اینگونه است

۱- از اولین صیغه مضارع (مفرد ، مذکر ، غایب) حرف مضارع **ی** را حذف می‌کنیم.

مانند: **يُشَاهِدُ** ← **شَاهِدُ**

۲- اعراب آخر کلمه را مرفوع **ـُ** می‌کنیم.

مانند: **يُشَاهِدُ** ← **شَاهِدُ**

۳- به اول کلمه بعد از حذف حرف مضارع **ی** میم مضمومه (**مُ**) می‌آوریم.

مانند: **يُشَاهِدُ** ← **مُشَاهِدُ**

حالا اعراب ما قبل آخر (**عَيْنُ الْفِعْلِ**) در اسم فاعل کسره **ـِ** می‌شود و در اسم مفعول فتحه **ـَ** می‌گردد.

مانند:

مُشَاهِدُ (اسم فاعل)

يُشَاهِدُ ←

مُشَاهِدُ (اسم مفعول)

مُسْتَخْرِجُ (اسم فاعل)

يَسْتَخْرِجُ ←

مُسْتَخْرِجُ (اسم مفعول)

الْتَّمَرِين (تمرین‌ها)

الْتَّمَرِينُ الْأَوَّلُ:

تَرْجِمِ كَلِمَاتِ الْجَدْوَلِ وَ الْعِبَارَاتِ التَّالِيَةِ ، ثُمَّ عَيِّنْ اسْمَ الْفَاعِلِ وَ اسْمَ الْمَفْعُولِ .
(کلمات جدول و عبارات زیر را ترجمه کن سپس اسم فاعل و اسم مفعول را مشخص کن.)

صَانِعٌ () ترجمه ()	مَصْنُوعٌ () ترجمه ()
مُسَاعِدٌ () ترجمه ()	مُسَاعَدٌ () ترجمه ()
مَالِكٌ () ترجمه ()	مَمْلُوكٌ () ترجمه ()
خَالِقٌ () ترجمه ()	مَخْلُوقٌ () ترجمه ()
مُتَكَلِّمٌ () ترجمه ()	مَطْبُوعٌ () ترجمه ()

الْتَّمَرِينُ الثَّانِي:

عَيِّنْ اسْمَ الْفَاعِلِ وَ اسْمَ الْمَفْعُولِ فِي الْجُمْلِ التَّالِيَةِ .

(اسم فاعل و اسم مفعول را در جملات زیر مشخص کن.)

۱- يَا خَيْرَ حَامِدٍ وَمَحْمُودٍ .

اسم فاعل () اسم مفعول ()

۲- وَ يَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَاباً .

اسم فاعل () اسم مفعول ()

۳- يَا مَنْ بَابُهُ مَفْتُوحٌ لِلطَّالِبِينَ .

اسم فاعل () اسم مفعول ()

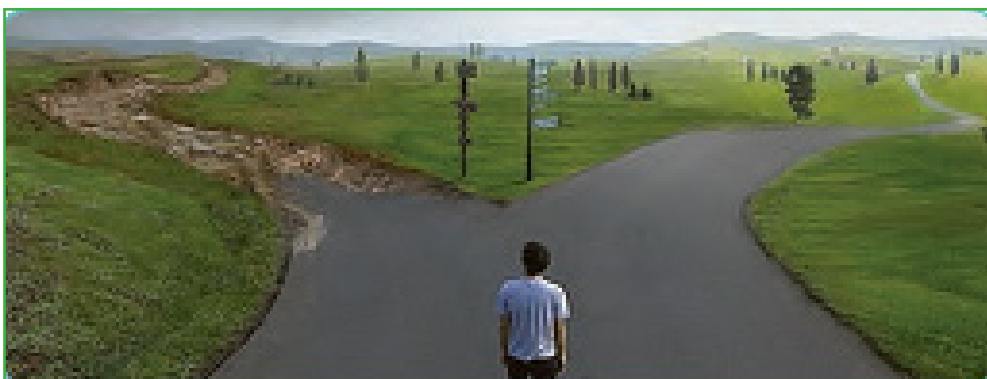
۴- یا صَانِعَ كُلِّ مَصْنُوعٍ يَا خَالِقَ كُلِّ مَخْلُوقٍ ، يَا رَازِقَ كُلِّ مَرْزُوقٍ يَا مَالِكَ
كُلِّ مَمْلُوكٍ .

اسم مفعول	اسم فاعل
()	()
()	()
()	()
()	()

التَّمْرِينُ الثَّلَاثُ:

اُكْتُبْ مُفْرَدَ الْجُمُوعِ التَّلَاثَةِ. (مفرد جمع های زیر را بنویس)

المفرد	الجمع	المفرد	الجمع	المفرد	الجمع
	زَبَائِنٌ		أَثْمَارٌ		أَعْصَانٌ
	حِرَفٌ		غُلَابَاتٌ		جُزُرٌ
	آرَاءٌ		آلَافٌ		جُدُوعٌ
	أَقَارِبٌ		سَيَاحٌ		أَسْلَاكٌ

الْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ

إِبْحَثْ عَنِ نَصِّ بِاللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ حَوْلَ عَجَائِبِ مَخْلُوقَاتِ اللَّهِ ؛ ثُمَّ اكْتُبْ حَدِيثًا مُنَاسِبًا لَهَا.

(تَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ) «الْمُؤْمِنُونَ: ۱۴»

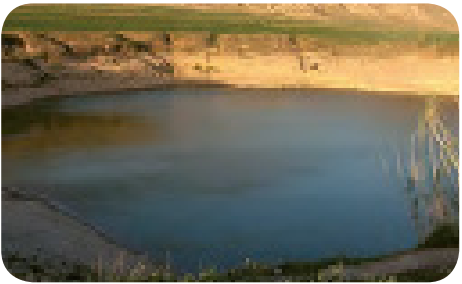
سَرُّوْ أَبْرِكُوهُ فِي يَزْدَ عُمُرُهُ أَرْبَعَةَ آفَافٍ وَ خَمْسُمِئَةَ سَنَةٍ

سرو ۴۵۰۰ ساله ابرکوه یزد

زَنْبِقُ الْمَاءِ الْعِمْلَاقُ فِي أَمَازُون

نیلوفر آبی بزرگ آمازون

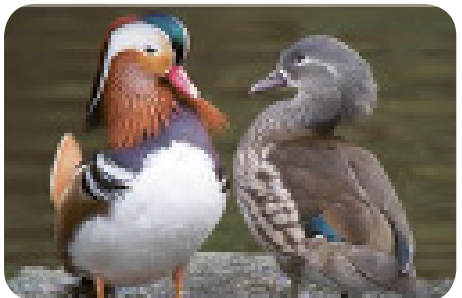
زَهْرَةُ الزَّعَلِ وَ السَّلَام

گیاه قهر و آشتی

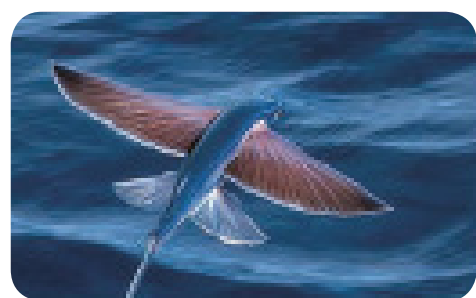
بِئْرُ زِمِ زِمِ قُرْبَ مَدِينَةِ بَدْرَةَ بِيَايَلَام

چاه زم زم نزدیک شهر بدره ایلام

بَطِّ مَاندَارِينِ فِي شَرْقِ آسِيَا

اردک پرنده در شرق آسیا

أَسَمَكُ الطَّائِرِ

ماهی پرنده

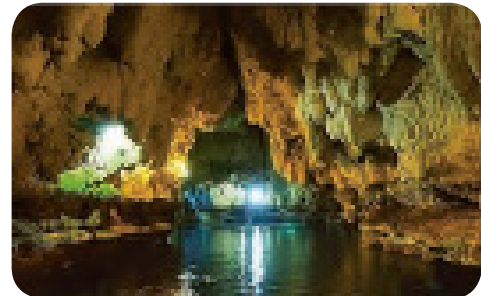
الشَّفَقُ الْقُطْبِيُّ
شفق قطبی

الْوَارِقَةُ
حشره برگی

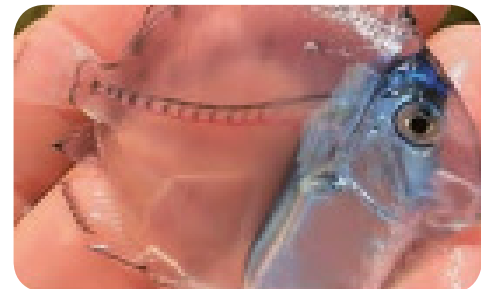
الْجِبَالُ الْمَرِيخِيَّةُ بِمَدِينَةِ شَابَهَار
کوه‌های مریخی چابهار

كَهْفُ عَلِيٍّ صَدْرٍ، أَكْبَرُ كَهْفِ مَائِيٍّ فِي الْعَالَمِ
غار علی صدر، بزرگترین غار آبی جهان

بَحْرُ بَلُونِينِ
دریایی با دو رنگ

السَّمَكَةُ الشَّفَافَةُ
ماهی شفاف